

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДОНЕЦЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА ФАКУЛЬТЕТ
ІНФОРМАЦІЙНИХ І ПРИКЛАДНИХ ТЕХНОЛОГІЙ КАФЕДРА
ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ

БОЯРЕНКО СЕРАФИМА ВАСИЛІВНА

Допускається до захисту:

в.о. завідувача кафедри
інформаційних систем
управління, д-р екон. наук,
професор

_____ Ольга АНІСІМОВА

«_____» _____ 2025 р.

**ЦИФРОВА ГРАМОТНІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ ІНФОРМАЦІЙНИХ
ПІДПРИЄМСТВ У ЗАБЕЗПЕЧЕНІ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Кваліфікаційна (бакалаврська) робота

Керівник:

Василенко В.Ю., старший викладач кафедри

інформаційних систем управління,

к.соц.ком.

Оцінка: ____ / ____ / ____

(бали за шкалою ЄКТС/за національною шкалою)

Голова ЕК: _____

(підпис)

Вінниця – 2025

АНТОТАЦІЯ

Бояренко С.В. Цифрова грамотність працівників інформаційних підприємств у забезпеченні комунікаційної діяльності. Спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, 2025, 59 с.

У кваліфікаційній (бакалаврській) роботі досліджено теоретичні основи цифрової грамотності та комунікаційної діяльності, аналіз цифрової грамотності працівників на прикладі конкретного підприємства, шляхи підвищення цифрової грамотності працівників для забезпечення ефективності комунікаційної діяльності.

Ключові слова : цифрова грамотність, працівники, інформаційне підприємство, діяльність.

Табл. 2. Рис. 21. Бібліограф. : 26 найм.

SUMMARY

Boyarenko S.V. Digital literacy of employees of information enterprises in ensuring communication activities. Specialty 029 “Information, Library and Archival Affairs” Vasyl' Stus Donetsk National University, Vinnytsia, 2025, 59 p.

The qualification (bachelor's) thesis investigates the theoretical foundations of digital literacy and communication activities, analysis of digital literacy of employees on the example of a particular enterprise, ways to improve the digital literacy of employees to ensure the effectiveness of communication activities.

Keywords: digital literacy, employees, information enterprise, activity.

Table 2. Fig. 21: Bibliography: 26.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЦИФРОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ТА КОМУНІКАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	7
1.1. Поняття та значення цифрової грамотності в сучасному суспільстві.....	7
1.2 Особливості комунікаційної діяльності на інформаційному підприємстві	13
1.3 Зв'язок між рівнем цифрової грамотності та ефективністю професійної діяльності	18
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ЦИФРОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ (НА ПРИКЛАДІ МКП-ІТА «ВІТА»)	27
2.1. Огляд поточного рівня цифрової грамотності працівників інформаційно- телевізійного агентства «ВІТА»	27
2.2. Проблеми та виклики у впровадженні цифрових технологій у комунікаційну діяльність	43
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЦИФРОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	48
3.1. Стратегічні підходи до підвищення цифрової грамотності	48
3.2. Інструменти та програми навчання цифровим навичкам у сфері інформаційної діяльності	50
3.3. Практичні рекомендації щодо вдосконалення цифрової грамотності ..	52
ВИСНОВКИ.....	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ.....	56

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У сучасному суспільстві ХХІ століття цифрова трансформація охопила всі аспекти життя, особливо інформаційну сферу, важливу для формування, обробки, збереження та поширення знань. Інформаційні підприємства працюють в умовах постійного оновлення цифрових технологій, що ставить нові вимоги до навичок працівників. Одна з них — цифрова грамотність, яка безпосередньо впливає на якість і продуктивність комунікацій, як внутрішніх, так і зовнішніх.

Комунікація в цифровому середовищі вимагає від працівників не лише базових навичок користування ІКТ, а й глибокого розуміння цифрової безпеки, критичного аналізу інформації, роботи на сучасних платформах для обміну даними, ділового листування і презентування.

Однак досвід інформаційних підприємств в Україні вказує на ряд проблем через недостатній рівень цифрової компетентності персоналу, які ускладнюють комунікаційні процеси, спричиняють збої, інформаційні бар'єри, втрати продуктивності та погіршення конкурентних позицій.

За таких умов дослідження цифрової грамотності працівників як чинника забезпечення ефективної комунікації на інформаційних підприємствах стає вкрай актуальним.

Воно дозволяє визначити нові підходи до розвитку кадрів, формування цифрової культури, оптимізації інформаційних потоків та підвищення загальної ефективності діяльності підприємств.

Мета дослідження визначення рівня цифрової грамотності працівників у процесі забезпечення ефективної комунікаційної діяльності інформаційних підприємств і розробити практичні рекомендації щодо підвищення цифрових компетентностей персоналу .

Основні завдання роботи :

- провести аналіз наукових підходів до визначення понять «цифрова грамотність» і «комунікаційна діяльність» у контексті роботи інформаційних підприємств;
- дослідити структуру і рівень цифрових компетентностей працівників, залучених у комунікаціях;
- визначити особливості цифрового середовища інформаційного підприємства і його вплив на комунікацію;
- виявити основні проблеми, пов'язані з недостатньою цифровою підготовкою персоналу;
- провести аналіз зв'язку між рівнем цифрової грамотності працівників і ефективністю комунікаційних процесів;
- запропонувати стратегії, методи та інструменти для підвищення цифрової грамотності працівників з метою вдосконалення комунікаційної діяльності.

Об'єкт дослідження є комунікаційна діяльність інформаційних підприємств в умовах цифрової трансформації.

Предметом дослідження є цифрова грамотність працівників МКП-ІТА «ВІТА» як ключовий фактор ефективності комунікацій.

Практичне значення роботи полягає в тому, що його результати можуть бути використані:

- керівництвом інформаційних підприємств для розробки та реалізації програм професійного розвитку персоналу;
- відділами управління персоналом для оцінки цифрових компетентностей;
- у підготовці фахівців інформаційної галузі для створення курсів підвищення кваліфікації;
- у створенні систем внутрішньої комунікації для ефективного використання цифрових технологій.

Теоретичне значення роботи уточнює понятійний апарат щодо цифрової грамотності та її структури в умовах інформаційного підприємництва. Воно розширює наукові уявлення про взаємозв'язок між цифровою грамотністю і комунікацією в організаційному середовищі та пропонує модель формування цифрових компетентностей для подальших досліджень в управлінні персоналом.

Апробація результатів дослідження. Теоретичні та практичні результати дослідження висвітлювались у Х Всеукраїнській науковій конференції «Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері», 11 квітня 2025 року, тема : «Теоретичні основи цифрової грамотності та комунікаційної діяльності»; Віснику СНТ Донецького національного університету імені Василя Стуса, м. Вінниця, 2025, Випуск 17. Том 2., тема : «Теоретичні основи цифрової грамотності та комунікаційної діяльності».

Структура роботи зумовлена метою і завданнями дослідження, складається зі вступу, трьох розділів, що мають сім підрозділів, двадцяти трьох рисунків, висновків, списку використаних посилань (26 найменувань). Загальний обсяг роботи – 59 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЦИФРОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ТА КОМУНІКАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Поняття та значення цифрової грамотності в сучасному суспільстві

У вузькому сенсі цифровізація означає перехід від аналогового до цифрового способу запису та передачі інформації. Аналоговий метод передбачає збереження інформації у цілісному вигляді, максимально наближеному до оригіналу, що і пояснює його назву – копія відтворюється аналогічно до вихідного зразка. Наприклад, колір передається на копію за допомогою технічних і хімічних засобів так, щоб він був якомога ближчим до оригінального. Це ж стосується звуку, фізичних параметрів, хімічних характеристик, форми [1].

Цифровий метод має дві ключові відмінності. По-перше, інформація передається не суцільно, а дискретно, тобто у вигляді окремих фрагментів. По-друге, копія не імітує оригінал безпосередньо, а формується на основі закодованої послідовності цифр, у якій міститься закладена інформація про вихідний об'єкт або явище. Саме тому цей метод називається цифровим (англійською – digital) [1].

Головним рушієм цифрової трансформації суспільства є людина. Чим швидше відбуватимуться зміни в самій людині, тим успішнішим буде перехід до нової економічної моделі. Це створюватиме умови для життя, роботи, творчості та комунікації в цифровому середовищі, яке постійно змінюється та розвивається [2]

Цифрова грамотність включає знання, уміння та навички, необхідні для безпечного та ефективного використання цифрових технологій та інтернет-ресурсів. За даними ЮНІСЕФ[3], цифрова грамотність має важливе значення, оскільки сприяє покращенню навчальних результатів, допомагає учням

розпізнавати дезінформацію та відкриває доступ до різноманітних корисних ресурсів.

Але важливо враховувати той факт, що діти вже народилися та живуть у цифровому світі. Так, за даними ЮНІСЕФ, 70% [3] підлітків користуються інтернетом, тож вони здебільшого цілком самостійно розвивають цифрові навички. Проте із цифровою грамотністю можуть виникати проблеми.

Люди, які володіють цифровими навичками, здатні ефективно користуватися різноманітними цифровими пристроями та інструментами, такими як смартфони, планшети й комп'ютери, для навчання та саморозвитку. Вони можуть слугувати надійними помічниками дітей у навчальному процесі, сприяючи дослідженням, комунікації та створенню власного цифрового контенту.

Цифрова грамотність відіграє важливу роль у сучасному суспільстві, оскільки дозволяє швидше та результативніше виконувати професійні завдання, використовуючи новітні технології та інструменти. Вона допомагає знаходити, аналізувати та застосовувати інформацію з різних джерел, що є надзвичайно важливим у швидкозмінному світі. Уміння критично оцінювати інформацію сприяє свідомому підходу до споживання контенту та запобігає поширенню неправдивих даних.

Окрім цього, цифрова грамотність охоплює навички онлайн-спілкування та співпраці, які є необхідними як у професійній діяльності, так і в повсякденному житті. Також важливим аспектом є знання основ кібербезпеки, що допомагає захищати персональні дані та уникати потенційних цифрових загроз.

Міністерство цифрової трансформації разом із партнерами провело дослідження рівня цифрової грамотності українців (рис.1.1). Його метою було визначення динаміки розвитку навичок використання інформаційних технологій і електронних пристроїв, а також аналіз впливу економічної ситуації на цифрову безпеку. Дослідження допомогло окреслити подальші напрями розвитку цифрових компетенцій серед громадян.

Рис.1.1 – Дослідження мінцифри, щодо цифрової грамотності українців

«Одна з пріоритетних цілей Мінцифри — розвиток цифрових навичок українців. Ми запускаємо проекти та ініціативи, щоб покращити ці показники. Зокрема, створили Рамку цифрової компетентності, запустили національну платформу Дія.Освіта, організували хаби цифрової освіти по всій Україні, створили Цифрограм. За 4 роки частка людей, які володіють цифровими навичками, збільшилася на 13% і становить 60%. Продовжуємо розвивати людський капітал, попри те, що в Україні триває повномасштабна війна. Тому цифрова грамотність й освіта українців надалі залишаються нашими пріоритетами». [4]

Рівень цифрових навичок українців має тенденцію до зростання. За результатами цього річного дослідження 93% дорослого населення країни від 18 до 70 років володіють цифровими навичками загалом. Динаміка цифрових навичок за типом серед цільових груп представлена на табл 1.1.

Таблиця 1.1. – Динаміка цифрових навичок

Серед дорослого населення

Рівень цифрових навичок	Інформаційні навички	Комунікаційні навички	Навички вирішення життєвих проблем	Навички створення цифрового контенту
No skills	9,1%	8,7%	13,8%	39,8%
Basic skills	4,8%	3,4%	25,0%	19,0%
Above basic skills	86,1%	87,9%	61,2%	41,2%

Серед підлітків

Рівень цифрових навичок	Інформаційні навички	Комунікаційні навички	Навички вирішення життєвих проблем	Навички створення цифрового контенту
No skills	7,2%	5,0%	5,8%	11,7%
Basic skills	7,2%	1,7%	11,4%	9,7%
Above basic skills	85,6%	93,3%	82,8%	78,6%

Вперше було досліджено, як рівень цифрової грамотності впливає на кар'єрне зростання та рівень заробітної плати. За результатами опитування, 85% респондентів зазначили, що люди з розвиненими цифровими навичками мають більше шансів на професійне зростання. Крім того, 82% учасників визнали, що володіння такими навичками є ключовим фактором для отримання престижної та перспективної роботи.[6]

Під час дослідження українці також визначили основні заходи для безпечного користування інтернетом. Серед найпоширеніших практик – використання складних паролів, встановлення антивірусного програмного забезпечення та застосування двофакторної автентифікації.

Процес впровадження цифрових технологій на підприємствах проходить у три етапи (рис. 1.2) [5]. Перед безпосереднім запровадженням інформаційних технологій здійснюється всебічний аналіз внутрішнього середовища компанії,

а також оцінюється доцільність впровадження конкретних технологічних рішень відповідно до вимог зовнішнього середовища.

Рис 1.2 – Процес цифровізації на підприємстві [5]

Цифровізація підприємства проходить через кілька ключових етапів:

1. **Комплексна автоматизація внутрішніх процесів.** На цьому етапі відбувається цифрова трансформація основних бізнес-процесів: виробництва, фінансів, управління ресурсами, проектами, бюджетування, а також впровадження CRM-систем. Ручні завдання будь-якої складності переводяться у цифровий формат, що дозволяє збирати та аналізувати дані для подальшої цифровізації.

2. **Впровадження сучасних ІТ-технологій.** На цьому рівні різні підрозділи підприємства інтегрують нові інформаційні технології у свою роботу. Це сприяє формуванню інноваційних бізнес-моделей і підвищує ефективність операційної діяльності.

3. **Часткова синхронізація цифрових процесів.** Менеджмент розробляє нову стратегію розвитку, орієнтовану на цифрові технології. Хоча традиційні методи ведення бізнесу ще зберігаються, вони поступово

замінюються цифровими рішеннями. Організаційна культура, адаптована до цифровізації, перебуває на стадії формування.

4. **Повна синхронізація цифрових процесів.** На цьому етапі підприємство переходить на нову цифрову платформу, яка визначає подальший розвиток і господарську діяльність. Також можливе впровадження оновленої бізнес-моделі. Проте на цьому рівні цифровізація ще не є стійкою, тому можливі перебої у функціонуванні підприємства.

5. **Інновації та гнучкість.** Цей рівень характеризується повною інтеграцією цифрових технологій у всі процеси. Підприємство активно розвиває власні цифрові можливості, запроваджує інноваційні рішення та гнучку організаційну культуру. Це забезпечує швидку адаптацію до змін зовнішнього середовища та збереження конкурентних позицій.

6. **Безперервні інновації.** На фінальному етапі цифрової трансформації підприємство досягає стабільного розвитку завдяки постійним інноваціям. Гнучка система управління дозволяє ефективно адаптуватися до змін та підтримувати високий рівень конкурентоспроможності.

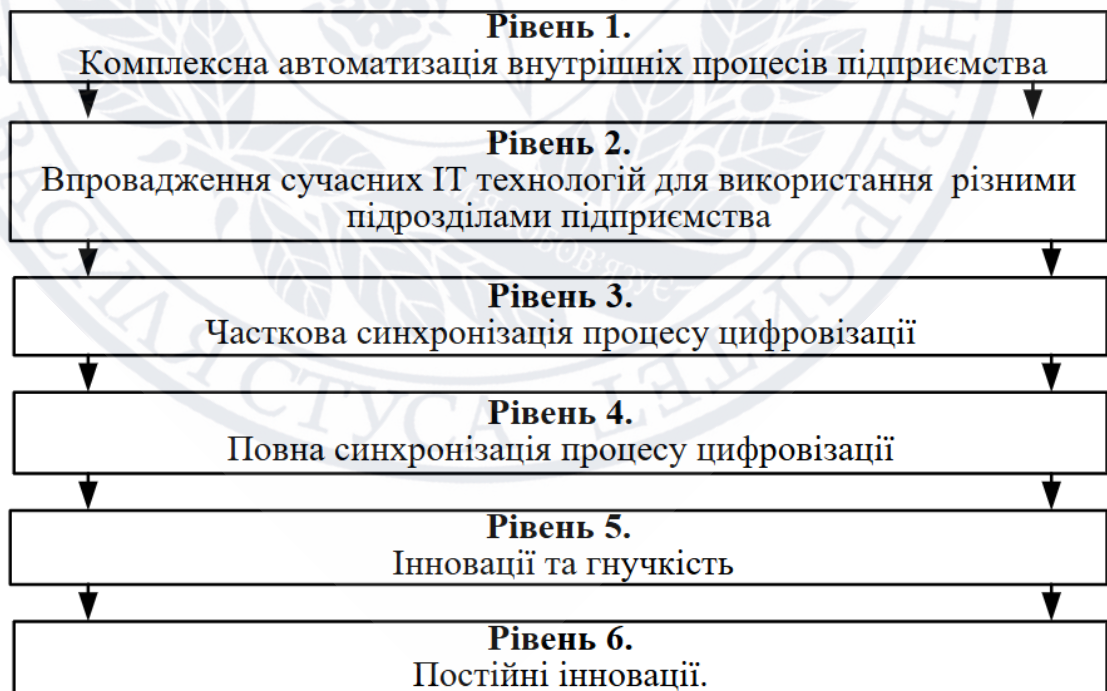

Рис. 1.3 – Рівні цифровізації на підприємстві [5]

Отже, цифрова грамотність є базовою навичкою для безпечного та ефективного використання цифрових технологій, що сприяє виконанню професійних завдань, підвищенню критичного мислення та запобіганню поширенню дезінформації.

Володіння цифровими навичками сприяє підвищенню якості навчання, дає доступ до корисних ресурсів та допомагає дітям та підліткам у створенні власного контенту. Водночас існує необхідність формального навчання через проблеми з самостійним розвитком цих навичок.

Завдяки зусиллям Міністерства цифрової трансформації, частка українців із цифровими навичками зросла на 13% за останні 4 роки та становить 60%. Цифрова освіта залишається пріоритетом навіть в умовах повномасштабної війни. За результатами дослідження, 85% респондентів вважають, що володіння цифровими навичками значно розширює можливості кар'єрного зростання, а 82% – що це важливий фактор для отримання престижної роботи. Українці активно використовують заходи для безпечного користування інтернетом, зокрема складні паролі, антивіруси та двофакторну автентифікацію. Це свідчить про зростання обізнаності щодо кібербезпеки як важливої складової цифрової грамотності.

Отож, підвищення цифрової грамотності в суспільстві активно розвивається та підлаштовується під кожну людину та її потреби у житті.

З потужним кадровим потенціалом та завдяки повній глобалізації Україна має всі шанси стати світовим лідером в ІТ-індустрії, одним із головних технологічних центрів у Європі. Та розвиток інформаційних підприємств.

1.2 Особливості комунікаційної діяльності на інформаційному підприємстві

В організаціях сьогодні використовуються такі основні типи комунікацій: міжособистісні, комунікації в системах зв'язку та командах, організаційні комунікації, а також електронні засоби зв'язку.

Крім того, комунікації поділяються на усні та письмові. Усні комунікації включають спілкування віч-на-віч, групові дискусії, телефонні розмови та інші форми вербального обміну інформацією. Їх головна перевага – можливість отримати миттєвий зворотний зв'язок і забезпечити динамічну взаємодію. Проте, вони мають і недоліки: можливість спотворення змісту через невдалий підбір слів, перешкоди під час передачі повідомлення, забудькуватість слухача або недостатній час для обміркованої відповіді.

Організації застосовують широкий спектр засобів комунікації як для внутрішньої взаємодії, так і для зв'язку із зовнішнім середовищем. Ефективне управління вимагає постійного прямого та зворотного зв'язку між керівниками різних рівнів і всіма співробітниками.

Комунікативні схеми визначають способи взаємодії між членами команди чи групи. Вони відрізняються за напрямками потоків інформації, розподілом лідерських ролей і ефективністю виконання різних завдань. Менеджери можуть застосовувати централізовану комунікаційну модель для простих і рутинних завдань, тоді як децентралізовані схеми більш ефективні при складних питаннях, наприклад, під час ухвалення стратегічних рішень, оскільки відкриті канали зв'язку сприяють активнішому обміну інформацією.

Горизонтальні комунікації здійснюються між співробітниками одного рівня, що дозволяє покращити координацію між підрозділами. Вони відіграють ключову роль у роботі команд, які об'єднують представників різних відділів.

Вертикальні комунікації відбуваються вгору й униз у ієрархічній структурі організації. У цих комунікаціях беруть участь менеджери, їхні керівники та підлеглі. Вертикальні комунікації повинні бути двосторонніми (зверху вниз і знизу вгору), оскільки ефективність таких комунікацій значно зростає завдяки зворотному зв'язку.

Комунікаційний процес передбачає обмін інформацією між двома чи більше особами. Його основною функцією є досягнення соціальної єдності при збереженні індивідуальності кожного учасника. Комунікація реалізується

через такі аспекти: управлінський, інформаційний, емоційний (що викликає певні почуття) і фактичний (що забезпечує встановлення контактів).

Організація комунікаційної діяльності визначається через комунікаційний потенціал підприємства, який структурується поетапно шляхом аналізу його управлінських інструментів. Комунікаційний потенціал охоплює сукупність засобів інформаційного впливу на співробітників і набору інструментів для розробки та впровадження інформаційних даних.

Сьогодні все більшого значення набувають інтегровані маркетингові комунікації, що включають комплекс інструментів, спрямованих на донесення повідомлень до цільової аудиторії та просування продукції до кінцевого споживача. Завдяки інтеграції комунікаційних заходів забезпечується єдине позиціонування в межах кожного сегмента ринку, що підсилює ефективність просування та створює ефект синергії. Цей ефект означає, що комплексне використання комунікаційних засобів має значно більший вплив, ніж їхнє застосування окремо.

Основні виклики управління маркетинговими комунікаціями підприємств у сучасних умовах:

1. Сучасний споживач ухвалює рішення про покупку не лише на основі раціональних факторів, а й керуючись особистими переконаннями та емоційним сприйняттям. Зростаючий рівень функціональної неграмотності призводить до того, що люди часто не сприймають текстові інструкції. Це змушує підприємства використовувати ширший спектр візуальних комунікацій.

2. Збільшення кількості засобів масової інформації та зростання вартості реклами знижують її ефективність. Розширення рекламного ринку призводить до того, що традиційні рекламні повідомлення губляться серед інформаційного потоку, що вимагає значно більших рекламних бюджетів.

3. Багато підприємств не готові до адаптації нових комунікаційних каналів, які з'явилися через розвиток інформаційних технологій. Це знижує ефективність маркетингової діяльності та створює психологічні й

організаційні бар'єри. Освоєння нових технологій вимагає значних ресурсів і часу від співробітників.

Для ефективного управління маркетинговими комунікаціями необхідно:

- Забезпечити логічний взаємозв'язок між цілями компанії та плануванням її діяльності.
- Враховувати досвід клієнтів і специфіку сприйняття повідомлень цільовою аудиторією, створюючи ефективні рекламні заклики та унікальні комерційні пропозиції.
- Оптимально обирати канали комунікації для донесення інформації до споживачів.
- Використовувати зворотний зв'язок для оцінки ефективності переданих повідомлень.

Комунікаційна діяльність відіграє ключову роль у розвитку підприємства, адже правильна організація інформаційних потоків сприяє розширенню кадрового складу та залученню кваліфікованих фахівців.

Значний вплив на комунікації мають цифрові технології. Серед основних інформаційних систем, що застосовуються в управлінні підприємствами, можна виділити:

- операційно-виконавчі системи, що виконують рутинні завдання;
- інформаційні системи менеджменту, які збирають і структурують дані для управлінських рішень;
- системи підтримки прийняття рішень, які аналізують інформацію для специфічних завдань;
- адміністративні інформаційні системи для керівників вищої ланки;
- внутрішні корпоративні мережі для комунікації між співробітниками;
- експертні системи, що використовують алгоритми для ухвалення рішень.

Для ефективного функціонування комунікаційної системи підприємства слід дотримуватись таких рекомендацій:

1. Чітко планувати завдання керівників і співробітників, використовуючи календарні графіки.
2. Аналізувати ефективність каналів комунікації (наприклад, за допомогою онлайн-опитувань чи анонімних скриньок).
3. Створювати контент-план для внутрішніх комунікацій, включаючи новини, огляди, експертні коментарі тощо.
4. Використовувати метод message house для структуризації інформації та нагадування про ключові повідомлення.
5. Переглядати корпоративні стратегічні документи та покращувати внутрішню систему обміну файлами.
6. Співпрацювати з партнерами у сфері інформаційної безпеки та впроваджувати заходи з захисту даних.
7. Організовувати тимбілдінг та корпоративні заходи для розвитку внутрішніх комунікацій і впровадження нових інформаційних інструментів.

Таким чином, якісна комунікаційна політика підприємства забезпечує ефективний обмін інформацією, сприяє розвитку компанії та підвищує її конкурентоспроможність.

Ефективна комунікація на підприємстві забезпечується за допомогою різних інструментів. Пряма комунікація включає використання інформаційних та друкованих матеріалів, а також участь у виставках і форумах, що сприяє налагодженню ділових зв'язків. Інтерактивна комунікація, зокрема корпоративний сайт, дозволяє забезпечити постійний зв'язок із цільовою аудиторією. Презентаційні інструменти, такі як відео, мультимедійні презентації та друковані матеріали, допомагають ефективно представити інформацію про підприємство та його діяльність. Комплексне використання цих інструментів сприяє покращенню іміджу компанії, залученню клієнтів та партнерів. (рис.1.4)

Рис. 1.4 – Інструменти комунікацій на підприємстві

Підсумовуючи можна сказати, що використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, таких як message house та файлообмінники, покращує внутрішню взаємодію, централізує комунікаційні канали та сприяє підвищенню ефективності обміну інформацією.

Результативність комунікаційної діяльності визначається як особистими характеристиками працівників, так і наявністю налаштованих комунікаційних каналів, включаючи технології забезпечення інформаційної безпеки. Організація командної роботи, аналіз комунікаційних каналів, впровадження тимблдінгів та створення корпоративного контенту допомагають підтримувати позитивний імідж підприємства, розвивати внутрішні комунікації та посилювати лояльність співробітників.

Отже, організація комунікації та впровадження новітніх систем на підприємстві є важливим кроком до новації.

1.3 Зв'язок між рівнем цифрової грамотності та ефективністю професійної діяльності

Оцифрованість фахівців надає їм доступ до сучасних інструментів для аналізу даних, управління проєктами та комунікації, що сприяє підвищенню якості та швидкості виконання завдань.

Основними викликами для швидкої автоматизації інформаційних процесів на вітчизняних підприємствах є:

1. кадрові питання;
2. тривалий період впровадження автоматизації, який може займати від кількох місяців до року і більше;
3. небажання контрагентів працювати в автоматизованому форматі;
4. значні витрати на впровадження та підтримку автоматизованих систем.

Для подолання цих труднощів необхідно трансформувати бізнес-процеси та комунікаційні механізми підприємств, автоматизувати електронний документообіг, впроваджувати сучасне ІТ-обладнання та переходити на хмарні технології.

Цифровізація інформаційних процесів передбачає оцифрування всіх даних підприємства. Дослідники наголошують, що цього можна досягти завдяки цифровим фінансам, соціальним мережам, цифровій ідентифікації та відкриттю великих масивів даних.

Зокрема:

- цифрові фінанси сприяють безготівковим розрахункам;
- цифрова ідентифікація в електронному документообігу можлива через використання кваліфікованого електронного підпису;
- соціальні мережі є ефективним інструментом для пошуку та поширення бізнес-інформації;
- революція даних відбувається через розкриття значних масивів інформації.

Цифрові технології сприяють покращенню економічного стану підприємств, що використовують елементи цифрового бізнесу, та дозволяють їм успішніше конкурувати на ринку (рис. 1.5).[4]

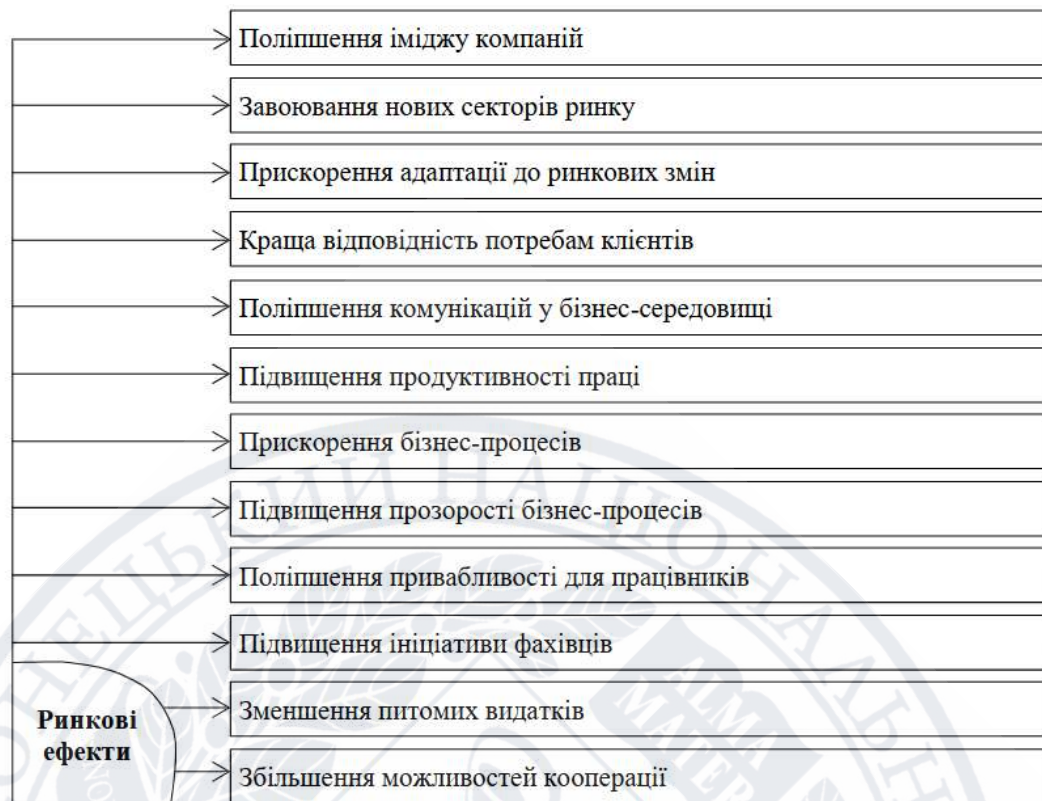

Рис. 1.5 – Підвищення конкурентоспроможності на ринку завдяки цифровізації підприємств [6]

Цифровізація бізнесу створює умови для суттєвого підвищення ефективності економічної діяльності. Аналізуючи ключові переваги цифровізації економічних систем, можна виокремити такі напрями отримання конкурентних переваг:

1. покращення комунікації між учасниками бізнес-процесів;
2. прискорення виконання окремих операцій;
3. зниження витрат на здійснення економічної діяльності;
4. розширення впливу на ринку та збільшення фінансових потоків підприємства.

Цифрова грамотність поділяється на три рівні:

- **Базовий рівень** – передбачає використання цифрових технологій у повсякденному житті для комунікації, перегляду контенту тощо.
- **Середній рівень** – забезпечує цифрову творчість, тобто створення контенту та його застосування у різних сферах діяльності.

- **Просунутий рівень** – пов’язаний із цифровим підприємництвом, де цифрові технології використовуються для бізнесу та професійної діяльності, а цифровий контент стає ресурсом для роботи.

Роль освіти у цифровій трансформації

Освіта відіграє ключову роль у формуванні цифрових компетенцій. Оскільки суспільні та технологічні зміни відбуваються постійно, безперервне навчання стає необхідністю. Виділяють три основні напрями освіти:

1. **Формальна освіта** – охоплює всі рівні від дошкільних закладів до вищих навчальних установ.
2. **Неформальна освіта** – передбачає самостійне навчання через літературу, мас-медіа тощо.
3. **Підвищення кваліфікації та перепідготовка** – спрямовані на адаптацію фахівців до змін у сфері їхньої діяльності.

Окрім цих напрямів, існують додаткові можливості розвитку цифрової грамотності через неурядові організації, приватний сектор та інші неформальні освітні ініціативи. Доступ до інформації відіграє важливу роль у залученні громадян до цифрового суспільства, що відповідає міжнародним стандартам щодо громадянських прав.

Цифровізація охоплює два основні аспекти:

1. Перехід на цифрову систему фіксації інформації.
2. Формування нової моделі економіки, заснованої на створенні, обробці та використанні інформації в усіх сферах діяльності.

Цей процес сприяє підвищенню ефективності економічних систем завдяки:

- значному скороченню часу на виконання операцій;
- виключенню зайвих етапів у виробництві та споживанні;
- автоматизації процесів;
- підвищенню якості кінцевих результатів;
- дематеріалізації виробництва та транспортування.

У центрі цих змін залишається людина. Цифровізація можлива лише за умови відповідних трансформацій у суспільстві, коли знання, навички та світогляд людей адаптуються до цифрових реалій.

Вплив війни на економіку та цифровізацію.

Російське вторгнення в Україну спричинило не лише гуманітарну кризу, а й масштабні соціально-економічні потрясіння. Війна завдала значної шкоди економіці Східної Європи та Азії, перевершивши негативний вплив пандемії COVID-19. Найбільше постраждали малі та середні підприємства, оскільки їм важче адаптуватися до змін у ринкових умовах.

В умовах війни цифровізація соціально-економічних процесів набуває критичного значення. Важливими аспектами є:

- ефективне використання соціальних мереж та Інтернету речей;
- впровадження хмарних обчислень;
- використання ERP- та CRM-систем для обміну інформацією між суб'єктами господарювання;
- застосування технологій штучного інтелекту.

Попри виклики, деякі підприємства успішно адаптуються, забезпечуючи стабільну роботу, сплату податків і підтримку економіки. Інші, не витримавши тиску, припиняють діяльність. Подолання кризи та невизначеності потребує впровадження антикризового менеджменту та цифрових рішень в управлінні підприємствами.

Основні аспекти цифровізації антикризового менеджменту підприємства в умовах війни (рис. 1.6) [7].

Рис. 1.6. – Основні аспекти цифровізації антикризового менеджменту підприємства в умовах війни [7]

Цифрова трансформація антикризового менеджменту виявляється в удосконаленні рівня та якості основних бізнес-процесів підприємства. Вона охоплює всі етапи антикризового управління та реалізацію конкретних заходів у межах окремих компаній або їхніх груп. Використання цифрових технологій і ресурсів сприяє забезпеченню безперебійного функціонування підприємств, оптимізації виробництва товарів і послуг, контролю якості, оперативному вирішенню кризових ситуацій та ухваленню ефективних управлінських рішень у відповідь на сучасні виклики.

Попри повномасштабну війну, український бізнес поступово відновлює свою діяльність. Значна частина підприємств адаптувалася до роботи в умовах війни, і на сьогодні повноцінно функціонує вже третина компаній.

Стан роботи підприємств станом на серпень 2022 року (рис. 1.7) [7].

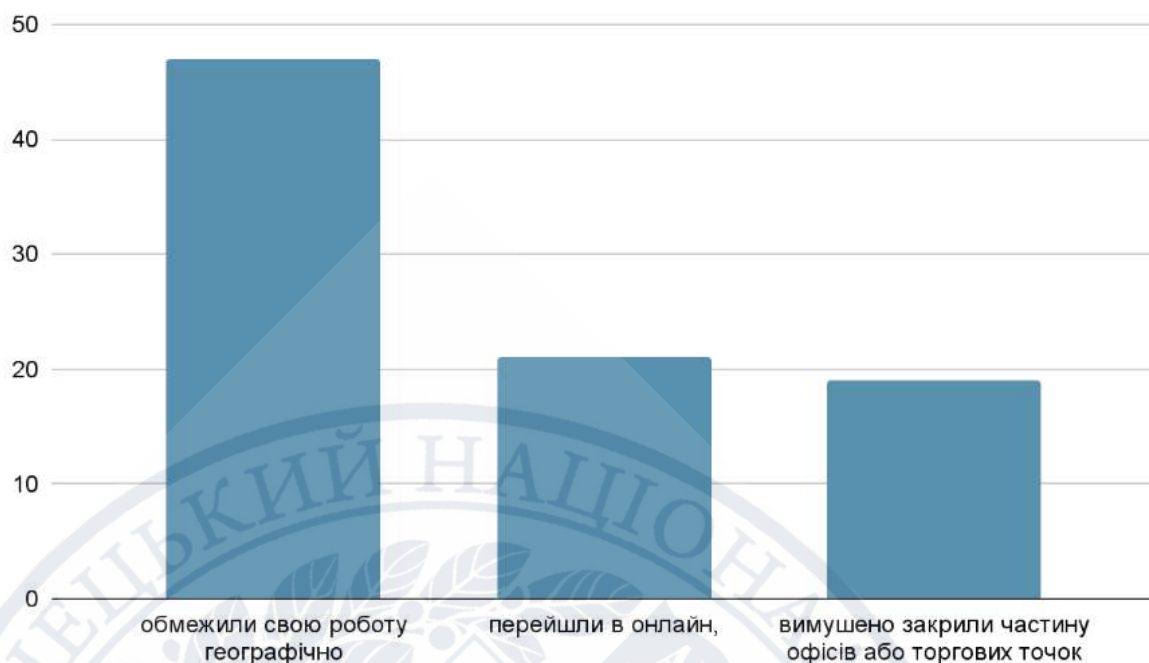

Рис. 1.7. – Стан роботи підприємств станом на серпень 2022 року [7]

Для швидкого відновлення діяльності та підвищення стійкості до нових криз українському бізнесу варто активно впроваджувати хмарні технології. Наприклад, для організації віддаленої роботи працівників доцільно використовувати віртуальні робочі столи, а також забезпечити надійне збереження даних.

Одним із таких рішень є Azure Virtual Desktop – хмарна платформа для віртуалізації робочих столів та програм. Вона дає змогу підприємствам створювати віддалене робоче середовище з індивідуальними налаштуваннями для кожного працівника чи відділу, що підвищує ефективність їхньої роботи.

В умовах війни управлінські зусилля мають бути спрямовані не лише на отримання прибутку та збалансування економічних інтересів підприємства й споживачів, а й на запобігання кризовим явищам. Якщо ж криза вже виникла, необхідно оперативно реагувати та впроваджувати комплекс антикризових заходів.

Одним із ключових інструментів антикризового менеджменту є цифровізація. Оскільки підприємство є відкритою системою, на яку негативно впливають зовнішні чинники, цифрові технології стають необхідною складовою для його стабільної роботи. Саме інформаційне забезпечення та

цифрові ресурси формують основу бізнесу в умовах кризи, визначаючи нові бізнес-моделі та екосистеми, що базуються на взаємодії економічних агентів у цифровому просторі.

Підприємства, які мають розвинену цифрову інфраструктуру антикризового менеджменту, оперативніше реагують на виклики, вдосконалюють існуючі та впроваджують нові канали комунікації, а також забезпечують багаторівневу координацію кризового управління.

Крім того, цифрова безпека відіграє важливу роль у захисті персональних даних, оскільки у воєнний час збільшується кількість кібератак і неетичних зломів. Для запобігання таким загрозам необхідно вдосконалювати інформаційну безпеку, навчатися працювати з сучасними інструментами кіберзахисту та впроваджувати ефективні методи протидії атакам, зокрема антивіруси, брандмауери, шифрування, біометричні технології та різні способи аутентифікації.

Новітні цифрові технології сприяють розвитку цифрової економіки та суспільства. Наприклад, для підвищення ефективності управлінських рішень державних органів була розроблена автоматизована система управління людськими ресурсами HRMIS (Human Resource Management Information System).

Очікується, що її впровадження сприятиме зміцненню національної безпеки та підвищенню інституційної спроможності державного апарату.

Таким чином, у воєнний час ключовим завданням є ухвалення ефективних, своєчасних і науково обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на цифрову трансформацію та стабілізацію соціально-економічного розвитку України. Це є основою для відновлення економіки, залучення громадян до активного обговорення майбутнього країни та інтеграції України в міжнародний цифровий простір.

Важливо розуміти, що використання цифрових технологій сприяє підвищенню ефективності бізнесу, прискоренню операцій, скороченню витрат та розширенню ринків, що дозволяє підприємствам краще адаптуватися до змін та зберігати стійкість у кризових ситуаціях. Основними бар'єрами впровадження автоматизації інформаційних процесів є кадровий дефіцит, тривалість адаптації, небажання контрагентів працювати в цифровому середовищі та значні фінансові витрати. Подолання цих проблем потребує трансформації бізнес-процесів та переходу на хмарні технології. Для ефективного використання цифрових технологій необхідне підвищення цифрової грамотності громадян та працівників. Формальна, неформальна освіта та перепідготовка кадрів є ключовими для адаптації до цифрового суспільства та розвитку економіки.

В умовах війни підприємства, що впроваджують цифрові технології (ERP, CRM, хмарні сервіси, штучний інтелект), легше адаптуються до нових реалій, забезпечують безперервність роботи, ефективний контроль та швидше реагують на кризові виклики. Зі зростанням цифрових загроз важливо вдосконалювати інформаційну безпеку, використовуючи сучасні методи захисту (антивіруси, шифрування, біометрія). Впровадження національних інформаційних систем, таких як HRMIS, сприятиме зміцненню безпеки та стабільності державного управління.

Отже, ключовим фактором підвищення ефективності бізнесу, конкурентоспроможності підприємств і стабілізації економіки України, особливо в умовах війни. Вона сприяє автоматизації процесів, покращенню управлінських рішень, розвитку цифрових компетентностей та забезпеченню безпеки даних. Впровадження новітніх технологій, таких як хмарні обчислення, штучний інтелект та системи цифрового управління, допомагає бізнесу швидше адаптуватися до викликів, мінімізувати ризики та забезпечувати безперервність діяльності. Таким чином, цифрова трансформація є не лише інструментом подолання кризи, а й стратегічним напрямом розвитку соціально-економічної системи країни.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ЦИФРОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ (НА ПРИКЛАДІ МКП-ІТА «ВІТА»)

2.1. Огляд поточного рівня цифрової грамотності працівників інформаційно-телевізійного агентства «ВІТА»

У сучасному інформаційному суспільстві цифрова грамотність є важливою частиною професійних навичок працівників медіасфери. Це особливо актуально для працівників інформаційно-телевізійного агентства, які щодня створюють контент, взаємодіють з аудиторією і адаптуються до новітніх технологій. У цьому контексті було проведено дослідження рівня цифрової грамотності працівників МКП-ІТА «ВІТА». У дослідженні взяли участь співробітники різних відділів агентства, включаючи редакторів, журналістів, операторів, монтажерів, спеціалістів з SMM та технічних працівників. Опитування включало як молодих фахівців, так і працівників із значним досвідом, що дало можливість отримати всебічну картину цифрових навичок в колективі. Оцінка цифрової грамотності проводилася за декількома критеріями:

- Основні цифрові навички
 - Використання спеціалізованих програм для обробки відео, графіки та тексту
 - Робота з системами управління контентом, соціальними мережами та платформами для стримінгу
 - Використання інтернет-ресурсів (пошук, робота з хмарними сервісами, кібербезпека)
 - Здатність до самостійного навчання та освоєння нових цифрових інструментів
- Результати оцінки показали як сильні сторони колективу (високий рівень базових навичок і практичний досвід у роботі з мультимедійними інструментами), так і ряд викликів, що потребують стратегічного вирішення.

Аналіз рівня цифрових навичок показує, що 48,2% респондентів вважають свої цифрові навички високими. Поряд з ними, 25,9% оцінюють їх як дуже високі, тоді як 18,5% респондентів визначають свій рівень як середній. Лише 7,4% учасників зазначили, що мають початковий рівень цифрових навичок. Згідно з результатами опитування, більшість працівників сприймають свої цифрові компетенції як високі, що наочно ілюструє рисунок 2.1.

Який рівень ваших загальних цифрових навичок ви оцінили за шкалою від 1 до 5 ?

27 відповідей

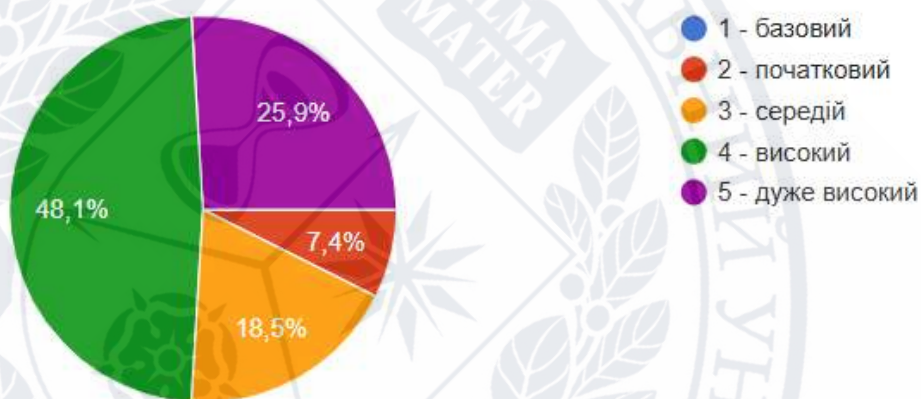

Рис. 2.1 – Рівень загальних цифрових навичок

Ці дані вказують на переважно позитивну динаміку у володінні як базовими, так і просунутими цифровими інструментами серед співробітників.

Особлива увага була зосереджена на вмінні користуватися офісними програмами, такими як Microsoft Word, Excel та PowerPoint, оскільки ці навички є критично важливими для повсякденної діяльності інформаційного агентства. Результати проведеного дослідження (загалом 27 відповідей) розподілилися наступним чином:

- 48,1% респондентів заявили про свою дуже високу впевненість у використанні офісних програм;
- 33,3% відзначили впевненість у своїх навичках;
- 14,8% мають часткові навички;

- 3,7% (1 особа) зазначили про певну невпевненість у своїх можливостях;
- жоден із опитаних не обрав варіант "не впевнений".

Візуалізація результатів наведена на рис. 2.2.

Наскільки впевнено користуєтесь офісними програмами (Word, Excel, PowerPoint тощо)?

27 відповідей

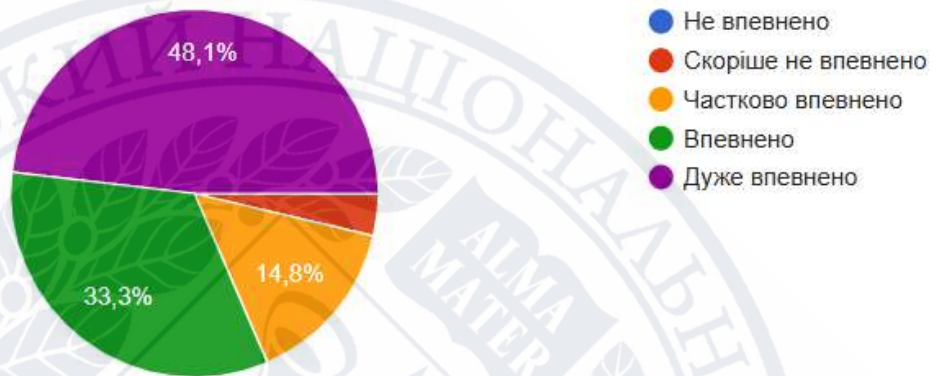

Рис. 2.2 – Володіння офісними програмами

Отримані дані надають підстави стверджувати, що переважна більшість співробітників ІТА "ВІТА" володіють адекватним рівнем цифрової грамотності для ефективного виконання своїх професійних обов'язків. Водночас існує незначна частка працівників, які можуть потребувати додаткової підтримки або навчання, особливо у контексті розширеного використання програмного забезпечення та сучасних цифрових інструментів.

У сучасних умовах диджиталізації важливу роль у повсякденній роботі відіграє вміння користуватися хмарними сервісами, такими як Google Docs і Google Sheets.

Ці інструменти забезпечують спільний доступ до документів, полегшують редагування та пришвидшують внутрішню комунікацію між співробітниками. Опитування показало доволі високий рівень володіння цими сервісами серед працівників:

- 22,2% респондентів вважають, що "вміють дуже добре";
- 44,4% оцінюють свої навички як "вміють добре";
- 29,6% зазначили, що "частково вміють";
- 3,7% відповіли, що "переважно не вміють" працювати з цими сервісами.

Отже, всі опитані співробітники мають упевнені навички роботи з Google-документами, що свідчить про готовність колективу ефективно працювати в умовах хмарного середовища та цифрової колаборації. Результати будуть представлені на рисунку 2.3.

Чи вмієте ви створювати та редагувати документи в Google Docs / Google Sheets?

27 відповідей

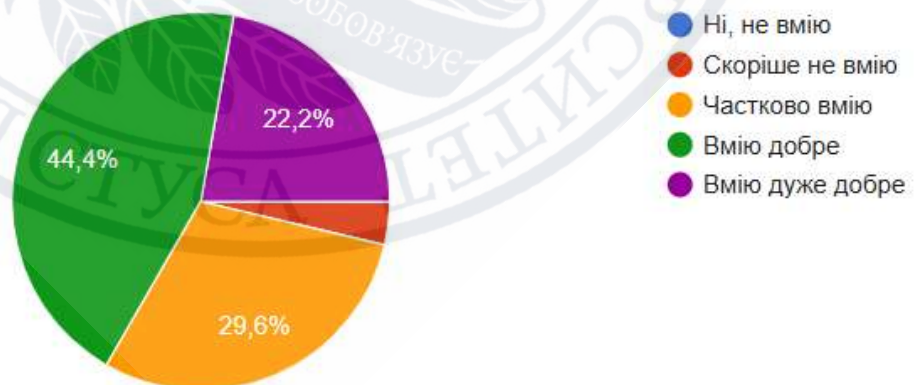

Рис. 2.3 – Володіння Google Docs та Google Sheets

Цифрова грамотність важлива для інформаційної безпеки, особливо коли йдеться про використання складних паролів та двофакторної аутентифікації (2FA) для захисту робочих акаунтів. В умовах медіасередовища, де обертається велика кількість конфіденційної інформації, високий рівень кібербезпеки є критично необхідним.

За результатами опитування щодо цього аспекту спостерігається певна неоднорідність у підходах працівників ІТА "ВІТА":

- 18,5% опитаних дотримуються дуже суворих правил безпеки, використовуючи складні паролі, регулярно їх оновлюючи і застосовуючи 2FA;
- 37% заявили, що регулярно використовують безпечні методи доступу до акаунтів;
- 26,9% вказали, що застосовують ці методи, але не завжди;
- 11,1% користуються ними іноді;
- 3,7% зізналися, що не використовують ні складних паролів, ні двофакторної аутентифікації.

Таким чином, лише приблизно 60% працівників постійно дотримуються рекомендованих практик цифрової безпеки. На рисунку 2.4 буде подано діаграму з результатами опитування.

Чи використовуєте ви складні паролі та/або двофакторну аутентифікацію для службових акаунтів?

27 відповідей

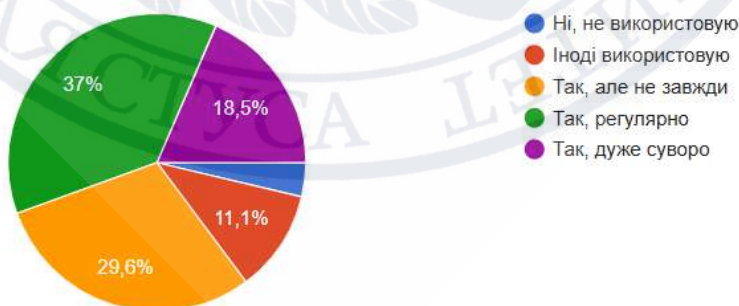

Рис. 2.4 – Використання складних паролів та/або двофакторної аутентифікації для службових акаунтів

Згідно з проведеним опитуванням, респонденти надали таку інформацію щодо частоти знайомства з темами кібербезпеки:

- 3,7% працівників вказали, що дуже часто займаються навчанням або читанням матеріалів з цієї тематики.

- 37% наголосили, що роблять це регулярно

- 33,3% інколи звертаються до відповідних джерел

- 14,8% зізналися, що роблять це рідко

- 11,1% ніколи не займаються вивченням матеріалів з кібербезпеки

Ці результати вказують на недостатню систематичність у підвищенні цифрової обізнаності з питань безпеки. Хоча майже половина респондентів (37%) приділяє регулярну увагу цій темі, третина працівників контактує з інформацією лише час від часу, а один із п'яти опитаних (20%) практично зовсім не звертає уваги на це питання. Інформація з дослідження відображена на рис. 2.5.

Як часто ви проходите навчання з кібербезпеки чи читаєте матеріали на цю тему?

27 відповідей

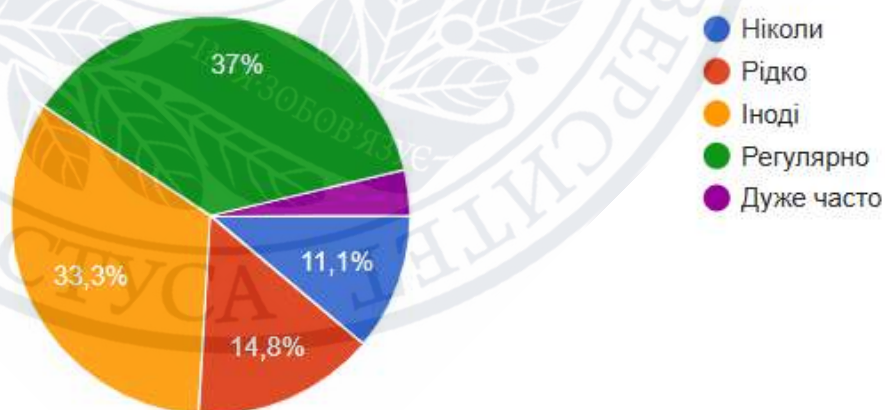

Рис. 2.5 – Навчання з кібербезпеки

Враховуючи вищезазначене, доцільно впровадити внутрішню навчальну програму або регулярно оновлювані інформаційні бюлетені, які сприятимуть підвищенню загального рівня цифрової безпеки серед працівників. Це також

допоможе сформувати культуру відповідального використання цифрових сервісів у межах агентства.

У сфері цифрової безпеки одним із ключових елементів є здатність своєчасно ідентифікувати фішингові електронні листи, підозрілі посилання та шахрайські повідомлення.

Це вміння є життєво важливим для запобігання витоку конфіденційної інформації, проникненню шкідливих програм або компрометації робочих облікових записів. За даними опитування, результати якого проілюстровані на рисунку 2.6 у вигляді діаграми, 33,3% респондентів зазначили, що впевнено можуть розпізнавати фішингові повідомлення, тоді як 66,7% вказали, що здатні ідентифікувати їх у переважній більшості випадків.

Чи вмієте ви розпізнавати фішингові листи чи шахрайські повідомлення?

27 відповідей

Рис. 2.6 – Розпізнавання фішингових листів чи шахрайських повідомлень

Це свідчить, що всі респонденти мають базову обізнаність щодо фішингу, що є вельми обнадійливим результатом. Проте лише третина з них демонструє впевнене володіння відповідними навичками. Отже, є сенс зосередити увагу на поглибленні знань у цій сфері. Це можна реалізувати шляхом впровадження практичних тренінгів, опрацювання кейсів або проведення симуляцій фішингових атак, які створять можливість удосконалити навички в умовах, наближених до реальних ситуацій.

Оскільки інформаційно-телевізійне агентство "ВІТА" спеціалізується на створенні відео- та візуального контенту, надзвичайно важливо, щоб співробітники володіли професійними інструментами для обробки відео та графіки, такими як Adobe Premiere Pro, Photoshop і After Effects. У ході опитування працівникам було поставлено запитання: чи вміють вони монтувати відео або обробляти зображення за допомогою професійного програмного забезпечення. Результати розподілилися наступним чином: 22,2% респондентів впевнено володіють цими програмами;

51,9% використовують їх у більшості випадків; і 25,9% зазначили, що швидше не володіють або мають мінімальні навички. Результати опитування будуть представлені на діаграмі рис. 2.7.

Чи вмієте ви монтувати відео або обробляти зображення за допомогою професійного ПО (наприклад, Adobe Premiere, Photoshop)?

27 відповідей

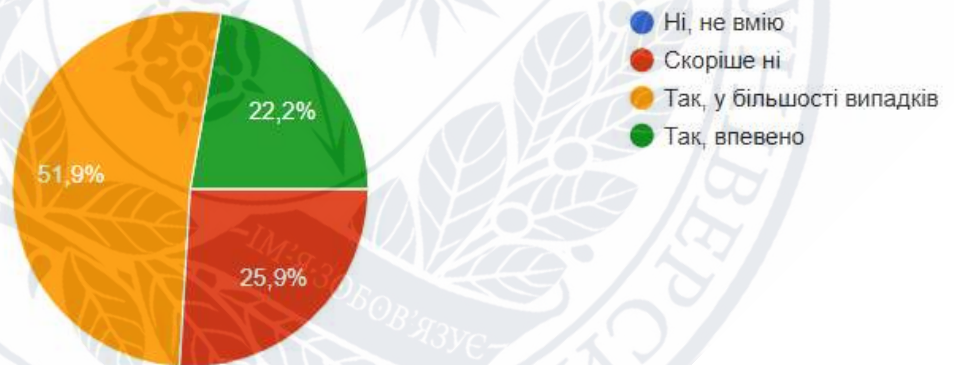

Рис. 2.7 – Монтаж та обробка відео за допомогою професійного ПО

100% опитаних працівників володіють щонайменше базовими навичками роботи з професійним програмним забезпеченням, що забезпечує ефективне виконання ключових завдань в області виробництва медіа. Натомість, чверть співробітників потребують додаткового навчання або спеціалізованої підтримки для оволодіння або вдосконалення відповідних навичок. Це питання набуває особливої актуальності для працівників,

залучених до оперативного створення візуального контенту, а також для тих, хто виконує різнопланові обов'язки в умовах обмежених ресурсів.

У діяльності інформаційно-телевізійного агентства особливо важливу роль відіграє активна участь співробітників у створенні цифрового контенту. Це включає відео, інформаційні матеріали, публікації для соціальних мереж та інші формати. Така активність є ключовим показником не лише цифрової активності, а й здатності персоналу адаптуватися до змін у цифровому середовищі та медіаплатформах. Згідно з опитуванням:

- 29,6% працівників створюють контент дуже часто - 59,3% займаються цим регулярно

- 3,7% роблять це дуже рідко

- ще 3,7% взагалі не залучені до створення контенту (рис. 2.8) представляє діаграму з даними відповідно до результатів опитування.

Як часто ви створюєте цифровий контент (відео, статті, пости у соцмережах)?

27 відповідей

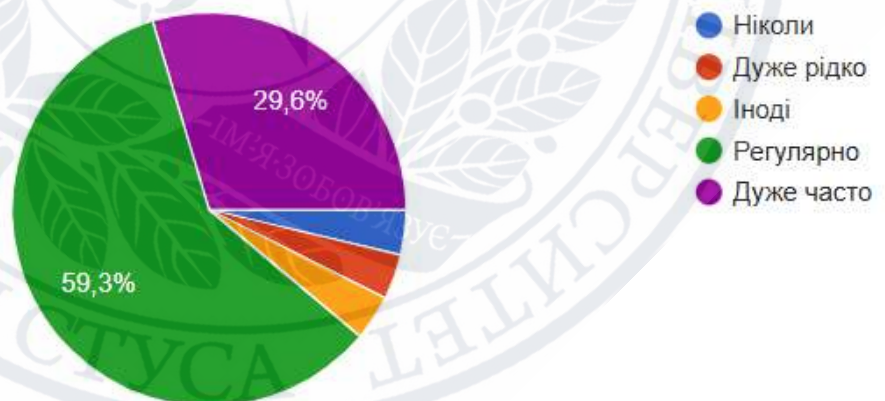

Рис. 2.8 – Створення цифрового контенту

Це засвідчує, що понад 90% співробітників агентства активно беруть участь у цифровій комунікації, що відповідає вимогам сучасного медіасередовища. Така висока ступінь контент-активності вказує не лише на

професійний підхід, а й наявність достатніх цифрових компетенцій для реалізації творчих завдань у цифровому просторі.

У сучасному середовищі мультимедійна діяльність все частіше переплітається з напрямками, такими як SEO, SMM і аналітика вебтрафіку. Знання цих аспектів допомагає ефективніше планувати розміщення контенту, оцінювати його охоплення та вплив, а також вибудовувати цільову комунікацію з аудиторією. Результати опитування показують таке розподілення рівня обізнаності: 29,6% респондентів добре розуміють поняття SEO, SMM і аналітики трафіку; 63% мають часткове уявлення про них; 7,4% — скоріше не знайомі чи мають лише загальне уявлення.

Чи знайомі ви з поняттями SEO, SMM або аналітикою вебтрафіку?

27 відповідей

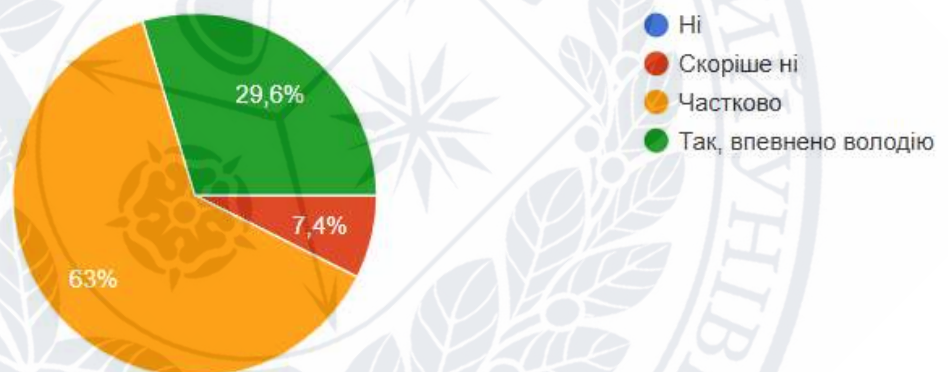

Рис. 2.9 – Ознайомлення з SEO, SMM або аналітика вебтрафіку

Тому переважна більшість працівників (92%) має принаймні базове розуміння принципів цифрового маркетингу, що є важливою умовою для успішної роботи в медіапросторі. Однак лише третина володіє цими навичками на впевненому рівні, що вказує на можливість цілеспрямованого професійного розвитку шляхом тренінгів або інтеграції відповідних тем у процес внутрішнього навчання.

Одним із важливих інструментів у цифровому середовищі є хмарні сервіси, такі як Google Drive, Dropbox, OneDrive, які забезпечують зручний доступ до файлів, можливість спільної роботи з ними та їх резервного

копіювання. У медіасфері, де оперативність і мобільність при роботі з великими обсягами інформації є ключовими, ці сервіси стають незамінними. Результати опитування щодо частоти використання хмарних платформ показали наступне: - 22,2% респондентів користуються ними дуже часто

- 37% — регулярно
- 14,8% — іноді
- 14,8% — дуже рідко
- 11,1% — не використовують зовсім. Діаграма 2.10 показує результати

опитування.

Чи користуєтеся ви хмарними сервісами для збереження та обміну файлами (Google Drive, Dropbox, OneDrive)?

27 відповідей

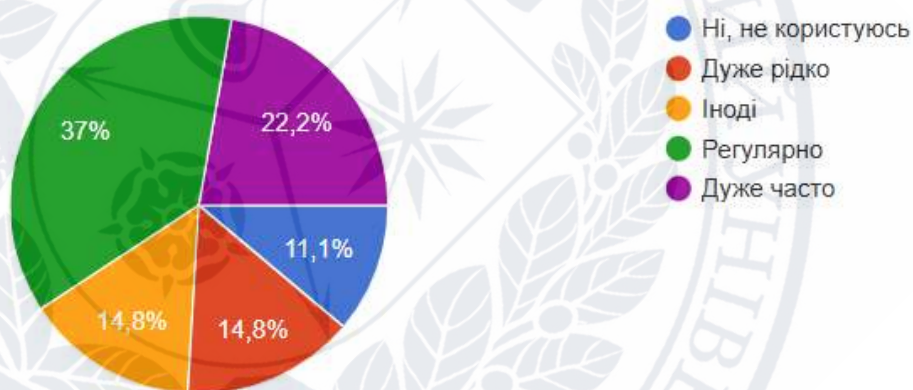

Рис. 2.10 – Використання хмарних сервісів

Більше 60% працівників активно застосовують хмарні сервіси в своїй роботі, що демонструє їхнє усвідомлення переваг таких інструментів і готовність працювати в умовах цифрової співпраці. Однак майже чверть (24%) або зрідка використовує, або зовсім не користується цими рішеннями. Це може вказувати на брак навичок або необхідність запровадження внутрішніх регламентів чи навчання з ефективного застосування хмарних технологій.

У зв'язку з цифровою трансформацією і зростанням популярності віддаленої роботи, онлайн-комунікаційні платформи, такі як Zoom, Google Meet та Microsoft Teams, стали невід'ємною складовою професійного

середовища. Їх застосування демонструє адаптацію працівників до нових умов та здатність ефективно працювати в гібридному форматі. На питання про частоту участі в дистанційних зустрічах результати були такими: 37% респондентів беруть участь у таких зустрічах дуже часто, 29,6% — регулярно, 22,2% — іноді, 7,4% — дуже рідко, і 3,7% не користуються цими платформами взагалі. Діаграма на рисунку 2.11 ілюструє ці дані.

Чи брали ви участь у дистанційних зустрічах чи нарадах через Zoom, Google Meet, Microsoft Teams?

27 відповідей

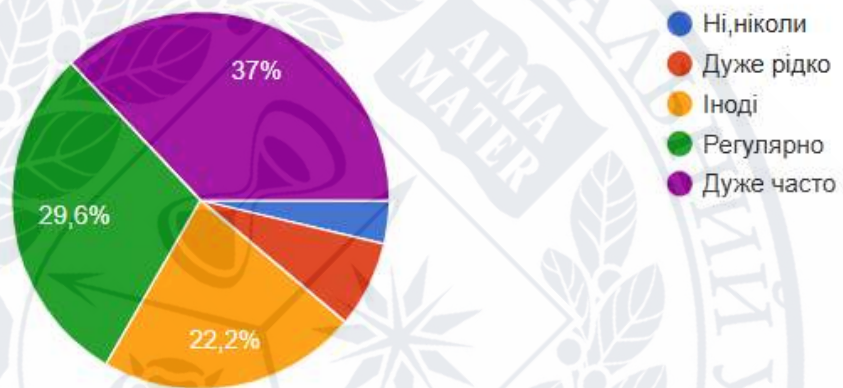

Рис. 2.11 – Використання сервісів для дистанційних нарад

Таким чином, дві третини опитаних (64%) мають стійкий досвід дистанційного спілкування, що свідчить про високий рівень цифрової адаптації. У той же час близько третини (36%) беруть участь в онлайн-нарадах рідко або взагалі не мають такого досвіду. Це може бути пов'язано з характером їхніх обов'язків або вимагати додаткової технічної підтримки та навчання.

Одним із важливих елементів підтримання та розвитку цифрової грамотності є регулярне проходження онлайн-курсів, тренінгів або вебінарів. Ці заходи допомагають оновлювати знання відповідно до швидких змін у цифровій сфері. На питання, чи брали ви участь в онлайн-курсах або вебінарах, пов'язаних із цифровими навичками протягом останнього року, відповідь виглядала так: 37% працівників заявили, що проходили такі курси кілька разів; 22,2% зазначили, що відвідали їх один раз; і 40,7% повідомили,

що не відвідували їх взагалі. На рис. 2.12 наведені дані, пов'язані з цим питанням щодо вебінарів з цифровими навичками.

Чи проходили ви онлайн-курси чи вебінари, пов'язані з цифровими навичками, протягом останнього року?

27 відповідей

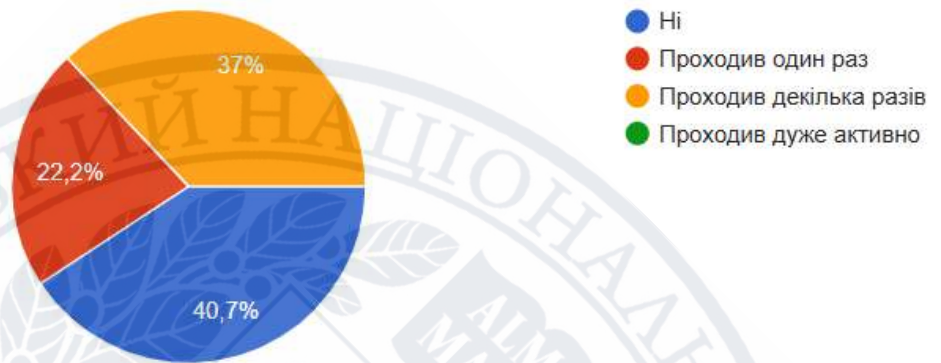

Рис. 2.12 – Онлайн-курси або вебінари пов'язані з цифровими навичками

Близько 62% опитаних мають досвід онлайн-навчання з цифрової тематики протягом останнього року, що свідчить про позитивну зацікавленість у професійному розвитку. Проте приблизно 40% респондентів не брали участі в жодних навчальних заходах, що вказує на наявність потенціалу для підвищення мотивації до самонавчання. Це також підкреслює доцільність запровадження внутрішніх систем стимулювання або обов'язкового мінімуму цифрової освіти.

У динамічному інформаційному просторі, де постійно з'являються нові сервіси, платформи та технології, важливою частиною цифрової грамотності є здатність адаптуватися. Це означає готовність швидко засвоювати та ефективно використовувати нові цифрові інструменти у професійній діяльності. На запитання «Наскільки легко вам адаптуватися до нових цифрових інструментів на роботі?» працівники агентства відповіли наступним чином: 66,7% зазначили, що їм легко адаптуватися; 18,5% — частково легко; 7,4% — дуже легко; 7,4% — вказали на певні труднощі. На рисунку 2.13 представлено результати опитування щодо адаптації до нових цифрових інструментів у роботі.

Наскільки легко вам адаптуватися до нових цифрових інструментів у роботі?

27 відповідей

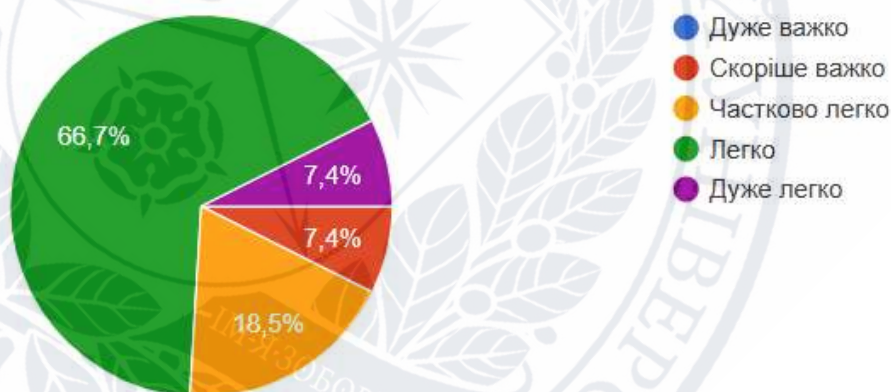

Рис. 2.13 – Адаптація до нових цифрових інструментів

Понад 66,7% працівників виявляють високу або помірну цифрову гнучкість, що є позитивним фактором для успішного впровадження нових технологій, інструментів та цифрових форматів роботи в агентстві. Лише невелика частка респондентів (7,4%) зазначила труднощі з адаптацією, що може свідчити про індивідуальні потреби у супроводі чи навчанні.

Однією з ключових умов успішної цифрової трансформації є позитивне ставлення працівників до змін. Це пояснюється тим, що відкритість до інновацій суттєво впливає на ефективність впровадження нових інструментів і рішень. У цьому контексті має важливе значення як емоційне, так і професійне сприйняття цифрових технологій працівниками інформаційно-телевізійного агентства. На запитання щодо їхнього ставлення до впровадження нових цифрових технологій у агентстві відповіді виявилися такими: 40,7% респондентів мали однозначно позитивне ставлення, 51,9% висловили скоріше позитивне ставлення, а 7,4% залишилися нейтральними. Дані, отримані в ході цього дослідження, ілюстровані на Рис. 2.14.

Як ви ставитеся до впровадження нових цифрових технологій у вашому агентстві?

27 відповідей

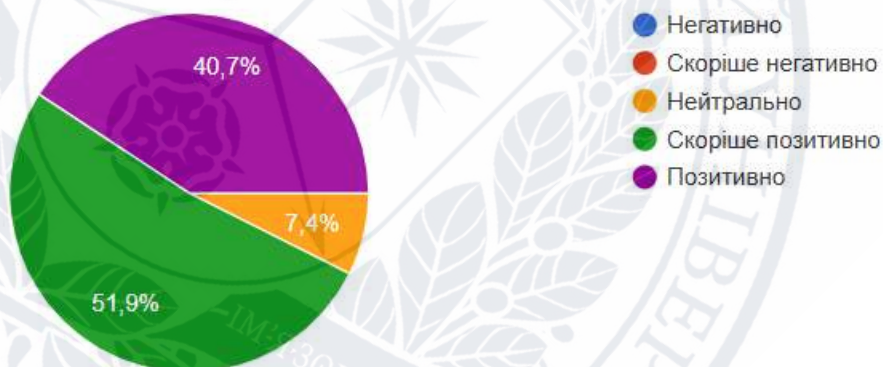

Рис. 2.14 – Впровадження нових цифрових технологій

Отже, більшість працівників (понад 92%) виявляють підтримку цифровим змінам, що говорить про позитивну атмосферу для інновацій і готовність до трансформацій. Відсутність негативних відгуків може свідчити про довіру до управлінських рішень і достатню цифрову компетентність для впровадження нових інструментів у робочий процес.

Оцінювання цифрової грамотності працівників передбачає не лише аналіз їхніх поточних компетенцій, але й вивчення інтересів у сфері подальшого професійного розвитку. Відповіді на питання «Які цифрові навички ви хотіли б удосконалити найближчим часом?» допомагають визначити пріоритети для організації цілеспрямованого навчання в агентстві. Найбільший інтерес викликали такі напрямки: монтаж відео та обробка зображень — 66,7% респондентів, SEO та SMM — 44,4%, інструменти для управління проєктами — 29,6%, кібербезпека — 25,9%, основи програмування — 18,5%, хмарні технології — 11,1%, веб-аналітика — 7,4%. Рисунок 2.15 ілюструє результати дослідження стосовно того, які цифрові навички працівники бажають покращити найближчим часом.

Рис. 2.15 – Покращення цифрових навичок найближчим часом

Дослідження демонструє значну мотивацію працівників до поліпшення їхніх цифрових навичок, особливо у галузях, які безпосередньо стосуються медіа-виробництва, таких як відеомонтаж і графічний дизайн, а також у цифровому маркетингу і здатності організовувати ефективну командну роботу в цифровому просторі. Результати опитування відображають високий рівень цифрової грамотності серед співробітників ІТА «ВІТА». Це стосується, зокрема, аспектів офісної роботи, обробки мультимедійного контенту, використання хмарних технологій і цифрової комунікації. Одночасно

виявляється необхідність підвищення компетенцій у таких сферах, як кібербезпека, цифровий маркетинг, управління проєктами і технічні навички, включаючи програмування та аналітику. Загальна атмосфера в колективі є сприятливою для послідовної цифрової трансформації.

2.2. Проблеми та виклики у впровадженні цифрових технологій у комунікаційну діяльність

Сучасне суспільство знову стикається з серйозними викликами на шляху свого розвитку, такими як наслідки пандемії COVID-19 та зростання кількості збройних конфліктів, зокрема військова агресія з боку Росії проти України. Швидка цифрова трансформація вимагає від держав розробки стратегій для підтримки та модернізації цифрової інфраструктури. Однак для сталого і всеосяжного цифрового розвитку необхідно подолати ряд важливих перешкод. Насамперед, це низький рівень доступу до якісного інтернету, особливо у віддалених та сільських районах.

Це обмежує можливості цифрової комунікації, електронної торгівлі та дистанційної освіти, що негативно впливає на конкурентоспроможність країни на світовій арені.

Інша серйозна небезпека полягає в зростанні ризиків в сфері кібербезпеки, таких як атаки на цифрові системи і витоки особистих даних. Зі збільшенням обсягу цифрової інформації та зростанням залежності суспільства від інформаційних технологій, потреба в надійному кіберзахисті постійно зростає. Третій виклик пов'язаний із необхідністю регулярного оновлення державної політики відповідно до динаміки технологічних змін і глобальних тенденцій. Розвиток штучного інтелекту, інтернету речей і блокчейну вимагає гнучких стратегій, здатних швидко адаптуватися до інновацій. Виходячи з цього, дослідження припускає, що державна стратегія

розвитку цифрової інфраструктури повинна враховувати сучасні технологічні тенденції, а також вирішувати проблеми доступності, якості зв'язку і захисту даних для забезпечення сталого цифрового прогресу.

У світі, що швидко змінюється, цифрові технології стають не просто важливою частиною, але й рушійною силою функціонування суспільства. Цифрова інфраструктура служить основою для створення цифрового середовища, яке поступово охоплює всі сфери життя.

Одним із ключових напрямів розвитку цифрової інфраструктури є швидке збільшення кількості підключених пристроїв, що складають мережу Інтернету речей. Серед головних переваг IoT – підвищення комфорту та ефективності щоденного життя. Наприклад, смарт-пристрої в побуті сприяють зменшенню енергоспоживання та полегшенню управління домашніми системами.

Збільшення кількості таких пристроїв значно навантажує мережеву інфраструктуру, особливо у сфері обробки та зберігання великих даних. Паралельно з цим зростають вимоги до швидкості та пропускну здатності мереж. Відеострімінг, онлайн-ігри та хмарні сервіси потребують стабільного високошвидкісного з'єднання.

Нові технології, як-от віртуальна та доповнена реальність, вимагають ще більшої продуктивності мереж для передачі великих обсягів інформації в реальному часі.

Соціальні зміни також суттєво впливають на цифрову інфраструктуру. Зі збільшенням доступності мобільних пристроїв зростає попит на мобільний інтернет: користувачі прагнуть бути онлайн завжди і всюди. Крім того, зростає кількість людей, які працюють віддалено, що вимагає надійної інфраструктури для стабільного зв'язку та захисту інформації.

В умовах стрімкого розвитку цифрової інфраструктури важливо постійно вдосконалювати кібербезпеку, адже зловмисники безперервно вдосконалюють свої методи атак, що становлять серйозні ризики для безпеки цифрових мереж і систем. У зв'язку з безперервним розвитком технологій

потрібно підсилювати механізми захисту та оперативного реагування на кіберзагрози для забезпечення стабільності та надійності цифрового середовища. Аналізуючи сучасний стан цифрової інфраструктури в контексті поточних технологічних і соціальних змін, стає очевидним, що безперервне вдосконалення й адаптація інфраструктури критично важливі для задоволення зростаючих потреб суспільства.

Цифрові технології дедалі більше інтегруються в повсякденне життя — від освіти та бізнесу до охорони здоров'я й розваг. Внаслідок цього зростає потреба в швидкому, стабільному доступі до Інтернету, надійному захисті персональних даних та покращенні цифрових сервісів. Нові технологічні тренди, такі як штучний інтелект, IoT, хмарні обчислення та блокчейн, радикально змінюють підходи до організації цифрової інфраструктури, вимагаючи постійної модернізації. Паралельно, соціальні явища, як-от збільшення дистанційної зайнятості та поширення "розумних" пристроїв у побуті, підсилюють значення цифрової інфраструктури в житті суспільства.

Однак розвиток цієї сфери супроводжується суттєвими викликами. Однією з головних проблем залишається нерівномірний доступ до цифрових технологій. У деяких регіонах чи серед окремих соціальних груп доступ до якісного Інтернету може бути обмеженим, що призводить до цифрової нерівності й поглиблює розрив між різними частинами суспільства. Зростаючі обсяги цифрових транзакцій і даних спричиняють підвищені ризики кіберзагроз, змушуючи державні установи та компанії приділяти особливу увагу захисту від кібератак, шпигунства та терористичних дій у кіберпросторі. Питання приватності також стають актуальнішими: користувачі все більше хвилюються про безпеку особистої інформації. Тому важливо створити ефективні механізми захисту персональних даних та прозорі правила їх використання.

Постійний технічний розвиток потребує регулярного оновлення інфраструктури — це стосується не лише поліпшення якості зв'язку, а й

інтеграції новітніх технологій, таких як штучний інтелект, інтернет речей та блокчейн.

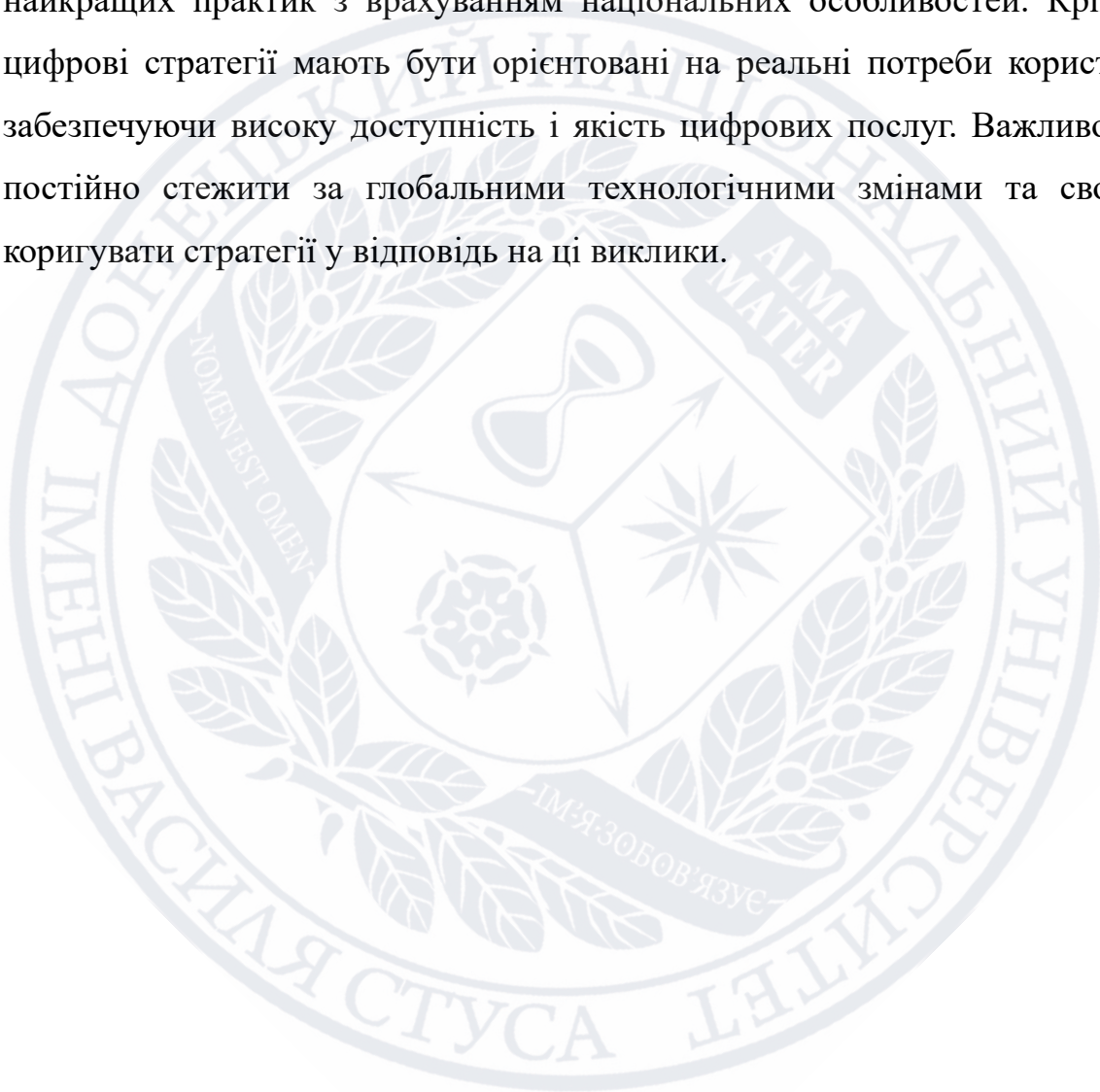
Ефективна цифрова трансформація потребує відповідного правового регулювання. Важливо дотримуватися збалансованого підходу, який поєднує стимулювання інновацій з гарантіями прав користувачів. Часто виникає необхідність узгодження інтересів різних галузей і секторів у цифровому середовищі. Як продемонстровано на таблиці 2.1, цифрова інфраструктура стикається з численними викликами, які необхідно подолати для забезпечення сталого, справедливого та ефективного розвитку цифрового суспільства.

Таблиця 2.1 – Основні проблеми та виклики в розвитку інформаційної інфраструктури [8]

Недостатня доступність інтернет-підключення	Потрібно активно працювати над розширенням доступу до швидкісного Інтернету та підвищення якості мережевих з'єднань
Низька якість цифрової інфраструктури	Необхідно здійснювати інвестиції у покращення інфраструктури, в тому числі у високошвидкісні мережі та сучасні технології.
Загрози кібербезпеки	Важливо посилити заходи кібербезпеки та розробити стратегії захисту від кіберзагроз для забезпечення безпеки даних та інформаційних систем.
Недостатня інфраструктура для розвитку нових технологій	Потрібно створювати інноваційні середовища, які сприяють впровадженню новітніх технологій, таких як штучний інтелект та блокчейн.
Недостатня єдність та стандартизація	Важливо розробляти єдині стандарти та протоколи для взаємодії між різними елементами цифрової інфраструктури для забезпечення сумісності та ефективності.

Цифрова інфраструктура має ключове значення для формування сучасного суспільства та економіки. Вона впливає на конкурентоспроможність

держави та здатність забезпечити стійкий економічний і соціальний розвиток. Для ефективного розвитку цієї галузі потрібно запроваджувати комплексні й добре сплановані стратегії, які враховують усі аспекти цифрової трансформації. Аналіз показує, що ефективні стратегії цифрового розвитку ґрунтуються на кількох ключових принципах. По-перше, потрібне систематичне дослідження міжнародного досвіду з метою адаптації найкращих практик з врахуванням національних особливостей. Крім того, цифрові стратегії мають бути орієнтовані на реальні потреби користувачів, забезпечуючи високу доступність і якість цифрових послуг. Важливо також постійно стежити за глобальними технологічними змінами та своєчасно коригувати стратегії у відповідь на ці виклики.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЦИФРОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

3.1. Стратегічні підходи до підвищення цифрової грамотності

Цифрова грамотність відіграє важливу роль для працівників медіа в умовах інформаційної війни і швидкого розвитку цифрових технологій. Підвищення цифрової обізнаності не лише допомагає ефективно виконувати професійні обов'язки, але й забезпечує захист від кіберзагроз та покращує якість контенту. Міністерство культури та інформаційної політики України розробило Стратегію розвитку медіаграмотності до 2026 року, яка визначає ключові напрямки для підвищення медіаосвіти серед населення. Основні завдання цієї стратегії включають:

- Розвиток критичного мислення та навичок фактчекінгу.
- Захист персональних даних та цифрова безпека.
- Відповідальне створення та поширення контенту.
- Інтеграція медіаграмотності в освітні програми та професійне навчання.

Стратегія передбачає міжсекторальну співпрацю державних органів, громадських організацій та медіа спільноти для досягнення поставлених цілей. [5].

Курси медіаграмотності Інститут «Укртелерадіопрес» пропонує курс під назвою «Медіаграмотність», що охоплює такі теми:

- Виявлення фейкових новин і гібридних інформаційних атак.
- Ознайомлення з технологічними прийомами і PR-стратегіями.
- Підвищення кваліфікації працівників засобів масової інформації та інших медійних ресурсів.

Цей курс відповідає міжнародним стандартам і надає сертифікат державного зразка.[6]

Курс з цифрової безпеки Платформа «Prometheus». «Цифрова безпека для журналістів та інших працівників медіа», який навчає:

- Захисту облікових записів і пристроїв від кіберзагроз.
- Розпізнаванню фішингових атак і налаштуванню двофакторної автентифікації.
- Використанню безпечних месенджерів та VPN.

Курс покликаний підвищити рівень цифрової безпеки для працівників медіа [7].

Щоб впорядкувати підходи до цифрової грамотності в ІТА «ВІТА», доцільно створити внутрішні нормативні документи, які включатимуть:

- Стандарти цифрової безпеки: встановлення правил користування корпоративними пристроями, паролями, електронною поштою та іншими цифровими ресурсами.
- Політика конфіденційності: визначення процедур обробки та зберігання персональних даних співробітників і клієнтів.
- Протоколи реагування на кіберінциденти: розробка алгоритмів дій у разі виявлення кіберзагроз або порушень безпеки. Ці документи підвищать відповідальність працівників за дотримання цифрової безпеки та запровадять єдині стандарти в агентстві [10].

Впровадження системи моніторингу та оцінки Для того, щоб оцінити ефективність заходів з покращення цифрової грамотності, необхідно запровадити систему моніторингу та оцінки, яка включатиме:

- Регулярні опитування та тести: оцінювання знань та навичок працівників у сфері цифрової грамотності.
- Аналіз інцидентів безпеки: ведення статистики щодо кількості та характеру кіберінцидентів, що трапляються в агентстві.
- Оцінка ефективності навчальних програм: збір відгуків учасників тренінгів та аналіз їх впливу на практичні навички. Це дозволить швидко

виявляти прогалини в знаннях працівників і коригувати навчальні програми відповідно до виникаючих потреб.

Створення внутрішньої платформи знань, щоб надати постійний доступ до актуальної інформації з цифрової грамотності, варто створити внутрішню платформу знань, яка включатиме:

- Навчальні матеріали: презентації, відеолекції, посібники з цифрової безпеки і медіаграмотності.
- Часті запитання та відповіді (FAQ): розділ із відповідями на поширені питання щодо використання цифрових інструментів і безпеки.
- Форум для обміну досвідом: майданчик для обговорення проблем і рішень у сфері цифрової грамотності серед працівників агентства. Це сприятиме самоосвіті співробітників та формуванню культури безперервного навчання в агентстві. Підвищення цифрової грамотності персоналу ІТА «ВІТА» є стратегічно важливим кроком для забезпечення якісного й безпечного медіаконтенту. Інтеграція національних стратегій, освітніх програм та внутрішніх ініціатив буде сприяти розвитку професійних компетенцій і зміцненню інформаційної безпеки агентства. Розробка внутрішніх політик, впровадження системи моніторингу та створення платформи знань забезпечать сталий розвиток цифрової грамотності в організації.

3.2. Інструменти та програми навчання цифровим навичкам у сфері інформаційної діяльності

Запровадження сучасних інструментів і програм значно сприятиме підвищенню рівня цифрової грамотності співробітників ІТА «ВІТА». Це покращить якість створюваного медіаконтенту та забезпечить ефективну комунікацію з аудиторією у цифровому середовищі.

1.Платформа «Дія.Освіта» та тестування «Цифрограм»Національна платформа «Дія.Освіта» надає безкоштовні онлайн-курси та можливості для

тестування, що дозволяють оцінити рівень цифрової компетентності відповідно до стандартів DigComp 2.1. Після успішного проходження тесту учасники отримують електронний сертифікат, який підтверджує їхні професійні навички [9].

2. Проєкт IREX «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність» зосереджений на розвитку критичного мислення і навичок інформаційної гігієни. Він впроваджується при підтримці Міністерства освіти і науки України та Міністерства культури та інформаційної політики України. Більше деталей можна знайти на офіційному вебсайті [10].

3. Курс «Цифрові навички для освіти з Google» був створений у співпраці з Міністерством освіти і науки України. Цей курс охоплює застосування цифрових інструментів Google для підвищення продуктивності роботи, інтерактивного навчання та забезпечення безпеки в інтернеті. Додаткову інформацію можна знайти на сайті МОН [11].

4. Цифрові інструменти для онлайн та офлайн освіти Посібник, присвячений цифровим інструментам для навчання як онлайн, так і в традиційному форматі, надає поради щодо використання таких платформ, як Kahoot, Mentimeter та Flipgrid. Ці ресурси допомагають створювати інтерактивний контент і залучати аудиторію [12].

5. Рамка цифрової компетентності для громадян України Міністерство цифрової трансформації України розробило Рамку цифрової компетентності, яка описує необхідні навички для ефективного застосування цифрових технологій у повсякденному житті та професійній діяльності [13].

Рекомендації для впровадження в ІТА «ВІТА»

1. Оцінка поточного рівня цифрової грамотності: Провести тестування співробітників з використанням «Цифрограм» для визначення потреб у навчанні.

2. Організація навчальних заходів: Запровадити регулярні тренінги та семінари, використовуючи матеріали з платформи «Дія.Освіта» та інших відповідних курсів.

3. Інтеграція цифрових інструментів у робочі процеси: Застосовувати платформи, як-от Kahoot та Mentimeter, для збільшення інтерактивності та залучення аудиторії.

4. Співпраця з освітніми проєктами: Залучати працівників до участі в проєктах на кшталт «Вивчай та розрізняй» для розвитку навичок критичного мислення та медіаграмотності.

5. Розробка внутрішніх політик: Створити внутрішні документи, що регулюють використання цифрових технологій та забезпечують інформаційну безпеку.

3.3. Практичні рекомендації щодо вдосконалення цифрової грамотності

У нинішньому цифровому просторі медіаорганізації, як-от МКП ІТА «ВІТА», стикаються з потребою пристосування до швидких технологічних змін та викликів інформаційної безпеки. Збільшення цифрової обізнаності співробітників стає головним чинником забезпечення ефективної роботи та конкурентоспроможності агенції.

Здійснення внутрішнього аудиту цифрових компетентностей за допомогою інструментів, таких як «Цифрограм» на платформі «Дія.Освіта», дає змогу об'єктивно оцінити теперішній рівень навичок співробітників. Це сприяє виявленню недоліків у знаннях та формуванню персональних планів розвитку.

Організація регулярних тренінгів з медіаграмотності, зокрема через онлайн-курси «Very Verified» та програми «Вивчай та розпізнавай», збільшує здатність персоналу критично оцінювати інформацію та виявляти дезінформацію. Це особливо на часі в умовах інформаційних загроз та поширення фейкових новин.

Впровадження цифрових інструментів, таких як Google Workspace, Trello, Asana та Canva, оптимізує робочі процеси, поліпшує комунікацію та

сприяє створенню гарного медіаконтенту. Це відповідає сучасним вимогам до швидкості та ефективності в медіаіндустрії.

Розробка внутрішніх політик з інформаційної безпеки та проведення відповідних тренінгів зменшує ризики кіберзагроз та витоку відомостей. Це забезпечує захист як корпоративних даних, так і персональних даних працівників.

Створення внутрішньої платформи для обміну знаннями сприяє формуванню культури безперервного навчання та саморозвитку. Це дозволяє працівникам бути в курсі новітніх технологій та методик, що збільшує загальний рівень цифрової грамотності в колективі.

Співпраця з національними ініціативами та фахівцями, як-от Міністерство цифрової трансформації України та проєкт «Фільтр», забезпечує доступ до актуальних методик та практик у царині цифрової грамотності. Це дозволяє впроваджувати передові рішення та збільшувати професійний рівень працівників.

Регулярна оцінка та оновлення навчальних програм гарантує їх актуальність та ефективність. Збір зворотного зв'язку, аналіз результатів тестувань та адаптація програм до нових викликів забезпечують безперервне удосконалення навчального процесу.

Отже, системний підхід до підвищення цифрової грамотності працівників МКП ІТА «ВІТА» є необхідною передумовою для забезпечення високої якості медіаконтенту, ефективної взаємодії з аудиторією та стійкості до інформаційних загроз. Впровадження зазначених стратегій та інструментів сприятиме розвитку агенції в умовах цифрової трансформації та зміцненню його позицій на медіаринку.

ВИСНОВКИ

У процесі дослідження теми «Цифрова грамотність працівників інформаційних підприємств у забезпеченні комунікаційної діяльності» було розглянуто комплекс теоретичних та практичних питань, пов'язаних із впливом рівня цифрових компетентностей персоналу на ефективність внутрішньої та зовнішньої комунікації інформаційних підприємств.

Відповідно до мети дослідження було виконано низку завдань:

Виявлено, що цифрова компетентність виходить за межі базових технічних знань і охоплює комунікаційні навички, інформаційну безпеку, критичне мислення та здатність адаптуватися до нових цифрових середовищ.

У процесі дослідження розроблено структуровану модель цифрових компетентностей працівника, яка враховує потреби сучасного інформаційного бізнесу. Ця модель може бути використана як діагностичний та стратегічний інструмент для підвищення організаційної ефективності.

Проаналізовано ключові бар'єри, що заважають повноцінному використанню цифрових технологій у комунікаційній діяльності. Серед них – фрагментарність цифрових навичок у персоналу, недостатня інтеграція цифрових каналів у внутрішні бізнес-процеси та відсутність системного підходу до цифрового навчання.

На основі аналізу запропоновано конкретні рішення: від запровадження внутрішніх освітніх ініціатив і цифрового менторства до формування стандартів цифрової комунікації в межах HR-стратегій.

Ці рекомендації мають практичну цінність для підприємств, що прагнуть адаптуватися до цифрової економіки та розвивати власну комунікаційну спроможність.

Дослідження створило базу для подальшого наукового опрацювання теми цифрової трансформації в контексті управління персоналом і соціальних комунікацій, відкриваючи нові можливості для міждисциплінарного аналізу.

Цифрова грамотність персоналу виявилася не лише інструментом роботи, а фундаментом адаптивності, інноваційності та стійкості сучасного підприємства. Саме тому інвестування в розвиток цифрових навичок має розглядатися як стратегічний крок для забезпечення довгострокової конкурентоспроможності організацій в інформаційну епоху.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Бояренко С. В., Василенко В. Ю. Теоретичні основи цифрової грамотності та комунікаційної діяльності. Вісник студентського наукового товариства Донецького національного університету імені Василя Стуса. Том 1 / ред. кол. М. І. Прихненко (голова) та ін. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2025. Вип. 17. Т. 1. С. 165–168.
2. Василенко В. Ю., Бояренко С. В. Теоретичні основи цифрової грамотності та комунікаційної діяльності. Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері: зб. матер. ІХ Всеукр. наук. студ. конф. (м. Вінниця, 12 квітня 2025 р.) / ред. кол. Г. П. Лукаш, О. М. Анісімова та ін. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2025. С. 175–178.
3. Цифрова грамотність та чому її важливо розвивати URL: <https://naurok.com.ua/post/cifrova-gramotnist-ta-chomu-vazhливо-rozvivati> (дата звернення 12.05.2025)
4. Мінцифра презентувала результати цифрової грамотності українців URL: <https://ck-oda.gov.ua/cifrovizaciya/mincifra-prezentovala-rezultati-doslidzhennya-cifrovoyi-gramotnosti-ukrayinciv/> (дата звернення 12.05.2025)
5. Цифрові технології в управлінні підприємством: теоретичний аспект URL: <https://amtp.org.ua/index.php/journal2/article/view/541/461> (дата звернення 12.05.2025)
6. Цифровізація економічних систем та людський капітал : підприємство, регіон, народне господарство URL: <http://mer-journal.sumy.ua/index.php/journal/article/view/89/62> (дата звернення 12.05.2025)
7. Цифровізація антикризового менеджменту підприємства в умовах війни URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1897/1825> (дата звернення 12.05.2025)

8. Стратегії для держави сприяння та розвитку цифрової інфраструктури URL : chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/2_2024/17.pdf (дата звернення 12.05.2025)

9. Стратегія Міністерства культури та інформаційної політики України з розвитку медіаграмотності на період до 2026 року URL: <https://mcsc.gov.ua/news/strategiya-ministerstva-kultury-ta-informacziynoyi-polityky-ukrayiny-z-rozvytku-mediagramotnosti-na-period-do-2026-roku/> (дата звернення 12.05.2025)

10. Укртелерадіопресінститут у вересні 2022 року проводить онлайн курс «Медіаграмотність: як не стати заручником російських інформаційних кампаній в умовах війни» URL : <https://comin.gov.ua/news/ukrteleradiopresinstytut-u-veresni-2022-roku-provodyt-onlain-kurs-mediagramotnist-iak-ne-staty-zaruchnykom-rosiiskyykh-informatsiinykh-kampanii-v-umovakh-viiny> (дата звернення 12.05.2025)

11. Цифрова безпека журналістів та інших працівників медіа URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/media-digital-safety-training/> (дата звернення 12.05.2025)

12. Медіаграмотність: як розпізнавати фейки і боротися з дезінформацією URL : <https://comin.gov.ua/news/mediagramotnist-yak-rozpiznavati-feyki-i-borotysya-z-dezinformatsieyu> (дата звернення 12.05.2025)

13. Дія. Освіта. Тести URL : <https://osvita.diia.gov.ua/digigram> (дата звернення 12.05.2025)

14. Програма «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність» URL : <https://mon.gov.ua/ministerstvo-2/diyalnist/mizhnarodna-spivpratsya-2/spivpratsya-z-mizhnarodnimi-organizatsiyami/rada-mizhnarodnikh-naukovikh-doslidzhen-ta-obminiv-irex/programa-vivchay-ta-rozriznyay-infomediyna-gramotnist> (дата звернення 12.05.2025)

15. Онлайн-курс для освітян «Цифрові навички для освіти з Google»
URL : <https://mon.gov.ua/news/onlayn-kurs-dlya-osvityan-tsifrovi-navichki-dlya-osviti-z-google> (дата звернення 12.05.2025)

16. Цифрові інструменти для онлайн та офлайн навчання URL :
https://ciot.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/144/2021/05/4-%D0%BD%D0%B0-%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%BA-%D0%A6%D0%B8%D1%84%D1%80%D0%BE%D0%B2%D1%96-%D1%96%D0%BD%D1%81%D1%82%D1%80%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8-%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA-edited-ISBN_%D0%905.pdf (дата звернення 12.05.2025)

17. Рамка цифрової компетентності URL : chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/news_post/2021/3/mintsifra-oprilyudnyue-ramku-tsifrovoi-kompetentnosti-dlya-gromadyan/%D0%9E%D0%A0%20%D0%A6%D0%9A.pdf (дата звернення 12.05.2025)

18. Цифрова журналістика URL:
<https://osvita.diia.gov.ua/courses/digital-journalism> (дата звернення 12.05.2025)

19. Онлайн-курс з медіаграмотності URL : <https://study-era.com/uk/courses/course/2118> (дата звернення 12.05.2025)

20. Проєкт « Фільтр» URL : <https://filter.mkip.gov.ua/> (дата звернення 12.05.2025)

21. Цифрова грамотність : сутність, поняття та динаміка URL :
<https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/download/112/112> (дата звернення 12.05.2025)

22. Цифрова культура, цифрова грамотність, цифрова компетентність, як сучасні освітні феномени URL :
https://www.researchgate.net/publication/331467353_CIFROVA_KULTURA_CIFROVA_GRAMOTNIST_CIFROVA_KOMPETENTNIST_AK_SUCASNI_OSVITNI_FENOMENI (дата звернення 12.05.2025)

23. ЦИФРОВА ЖУРНАЛІСТИКА ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ:
ЕТИЧНІ ВИКЛИКИ ТА НОВІ МОЖЛИВОСТІ URL :
<https://archive.liga.science/index.php/universum/article/view/1543> (дата
звернення 12.05.2025)

24. Цифрова журналістика URL : <https://thedigital.gov.ua/news/tsifrova-zhurnalistika-mintsifra-pidgotuvala-osvitniy-serial-pro-tsifrovi-instrumenti-dlya-zhurnalistiv> (дата звернення 12.05.2025)

25. ЦИФРОВА ЖУРНАЛІСТИКА ТА ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ
МЕРЕЖ НА ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКОГО УЯВЛЕННЯ ПРО
РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКУ ВІЙНУ URL:
https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/2_2024/part_2/32.pdf (дата
звернення 12.05.2025)

26. Медіаграмотність URL : <https://msu.edu.ua/library/mediahramotnist-korysni-materialy/> (дата звернення 12.05.2025)